

**Brev till Sophie Elkan från
Selma Lagerlöf: 1918-1921 : L
84:1 - 18**

Lagerlöf, Selma,

HS L 84:1

2637

Falun 4.4.1918

Käraste!

I dag är det fullkomligt omöjligt att få skriva i ro. Gerda kom på
nolltid i glädjen över att hon nu har skickat av Birger och Märta och
lille Will till Särna. Det är så obeskrivligt skönt, då de befinna sig
i gruppe. Birger har varit nere och hejdat hustru och barn. Det har ju
varit mycket tal om att han skulle söka en plats i Falun, som han nog
kunde ha fått, men inkomsterna där skulle inte ha gått till mer än fem-
tusent och på detta anser han sig inte kunna leva här. I Särna uppgår
hans inkomster till inmot niotusen. Birger var nu så praktig att se på
och hade förlorat sin svära nervositet. Han sig ut som en hel karl, så-
som han inte har gjort sedan han var en liten gosse och gick i skolan.
Tänk om vi en gång skulle få glädjen att se honom vara en god och duktig
människa. Men man törs inte tro mycket gott om nutidens ungdom. Hu-
strun är god och vacker och trevlig liksom sin mamma, men hon är totalt
bortskämd, ett offer för sin egen skönhet. Om det kan bli folk av hen-
ne är nog rätt problematiskt. Den lilla gossen är för närvarande lika
bortskämd som sin mamma, men han är stark och klok och har ett välsignat
gott humör, så att alla tycka om honom. Han kan nog bli bra.
I dag hinner jag inte få av brevet, det ser jag. Jag skickar i alla
fall ett par småsaker. Svenska Hems fotografier togs före jul i det
svartaste mörkret och äro inte alls lyckade, som du ser. Det kan ju vara
roligt, att ha den i alla fall, som en stödjepunkt för minnet. Den
längs legenden skrev jag för två år sedan. Den ingår i en bok om Värmland
skrivna av värmlänningar. Den är mycket dålig liksom alla samlings-
verk. Jag köpte till påsklektyr en bok av Anna Lena, som jag också
skall sända. Du tyckte ju, då du träffade författarinnan, att det var
svårt att få klart vad hon verkligen menar. Här hoppas jag, att du får
veta det. Hon är så vis, att jag är färdig att kasta henne på dörr.
För mycket är för mycket även, då det är fråga om vishet.

Dessutom har jag under påsken läst Hekubas döttrar av Klara Viebig. Det är de tyska kvinnornas själstillstånd under kriget, som hon söker skildra, deras kroppliga nöd också naturligtvis. Det är nog så, att det inte är något storartat, men en mycket ärlig och uppriktig bok. Inte ett ord om hat mot fiender finnes i den. Inte en enda deklamation om Tyskiands världsuppgift förekommer heller. Nederlag eller segrar tages med samma likgiltighet, sedan man kommit in i kriget. Men den andliga och kroppsliga nöden är förfärlig. Man längtar efter sina män efter söner efter fästmän. En rätt egen typ håller på och längtar efter en fästman, som inte finns. Hon pådiktar honom bragder och bedrifter, berättar om hans kärleksbrev, men man får ingen tro på att han finns. Till slut dör hon på därhå av längtan efter denne uppiktade älskare. Så att nu, då jag hör talas om den stora offensiven, så tänker jag också på om dessa kvinnor nu ha några söner kvar. alldeles, som jag alltid tänker på Volpattarna.

Jag undrar just om det ligger något bakom den Rydenska historien. Att man är mycket uppretad på kungen, det kan jag ju förstå, men det förefaller dock alldeles för vanvettigt. Jag tycker allt, att Ryden var mycket oförsiktig. Vanvettiga handlingar kunna framkallas om en styrelse visar sig till den grad nervös. Jag hade väl orätt, i att Lindman farit till Berlin på Edens initiativ, jag hade fått det intrycket av ett tidningsuttalande, som jag naturligtvis missförstod.

Det var inte ett ögonblick tal om något annat än en tidningsartikel mellan Eden och mig. Det kunde han väl inte vanta, att jag skulle tåga alldeles och inte visa vem jag tyckte hade rätt. Det var värre, att handla mot de principer, som jag alltjämt anser rätta, att man inte får föra krig, men detta var ju inte krig utan vilt röveri och barbarism. Det är nog många liberaler, som tänka som jag, jag räkar ju ingen, men jag hör i brev, att man i universitetskretsar är mycket upprörd över vår fege politik, som ju inte medför annat än misräkningar.

Fransmännen äro bra duktiga. De rädda nog såd' land skall de få se. Och om tyskarna ville ge de

Ellars och det skändet finge ett tillf. Jag tycker, att det var det som nästan ett bevis på en riktig folkmanneförhållning. Jag hade mer till för mig. De måste vad inte vara spök. Jag hade mer än tillräckligt. Jag är inte bättre, inte närmare, tillräckligt. Du skulle.

Genom vårt offentliga avvisande fick tyskpatriet över-

Och tänk ett sådant bevis på brädska för våra radikaler, att Pan-
sarbåten Sverige verkligen var utskickad till Åland, men detta blev al-
drig bekantgjort i ^{någon} tidning. Det vågade inte regeringen tala om. Den
vapen transitering, som han lovade mig kom inte till stånd förrän fjor-
ton dar efteråt. Då hade de xxxx fått förnyat mod, en mängd mord hade
begåtts, en mängd hjälp hade hunnit sändas dem från Ryssland och utveck-
lingen, som kanske hade kunnat hämmas, hade tagit det förlopp, som vi
nu se. Det är väl det sämsta möjliga, det är vi väl alla eniga om. Han

hvar spelat krocket och förlorat sina slag, som det så ofta händer
människor. Nu lär han tillåta transitering av vapen även till lands, Han
lär ju också ha övergått till högerens åsikter i Ålandsfrågan. Det är jag

inte fullt med om, jag tycker inte det är någon fin gest, att ta Åland,
då vi inte ha gett någ ot vederlag, men att det vore nyttigt för oss

vill jag ju inte förneka. Jag tyckte inte om Edens tal därför att jag
tyckte, att han intog en sådan hög och skytande hållning och så visste

jag, att han var ganska tvehågsen och att han snart nog ändå skulle slå
om på en annan bog. Han talar bra, men han är en slingerbult, sanna
mina ord. Och han är rädd för Branting och för socialisterna och för
vänstersocialisterna. Han tycker om ententen, det gör han verkligen, men
han skickar Lindman till Berlin. Och om tyskarna segra, så kommer han
att hålla med dem, så mycket han vågar för sitt parti.

Att jag skrev till honom har jag inte talat om för någon människa, men
han har pratat om det, så därför talar jag om det för att du skall få höra d
det direkt. Det hade ju ingen betydelse, Det gjorde jag bara för att rreda
mitt samvete.

Vi ha fått tillbaka vintern, det är ganska ruskigt och så onödigt. Vi
hade det så bra.

För ett par dagar sedan köpte jag en antik byrå, så vacker, att
jag inte kunde motstå. Den har ägts av kung Oscar och Sofia och blivit

svängd och lätt och fin. På skivan är inlagd en jaktscen med hästar

hundar och ryttare och hela landskapet bakom och likadana scener
finnas på de tre lädornas framsidor. På ett ställe jagas rådjur, på
ett annat vildsvin på ett räv och på ett varg. Alla djur äro i elffenben.

Den kostade 1100 kr. så det var ingen småsak, men jag tror, att den
är värd sitt pris. Jag tycker, att jag har sett liknande på gamla muse-
er. Det är ett behov att göra något vansinnigt ibland efter att ha varit
återhållsam så länge.

Nej, nu får det väl vara nog för i dag, detta är ju ett riktigt påsk-
brev. Ivar är i Uleåborg och har ännu inte kommit fram till fronten.
Mätte vi ha fred nästa påsk och litet att äta.

Jag kan inte svara något om potatis, förrän jag kommer hem, men
nog skall jag komma ihåg dig.

Die Selma

Vill jag ju inte förneka. Luv dig naturligtvis att jag
lyckte, att han inte skulle bli sjuk och klyftande hjälplag och så vidare
Jag vet att han var ganska tvöhöggen och att han snart nog ändå skulle stå
om på en annan dag. Han talar bra, men han är en allargubbe, som
sina ord. Och han är rädd för branting och för socialisterens och för
vänsterocialisterna. Han tycker om entanter, det gör han verkligen, men
han tycker sådana till Berlin. Och om tyckarna säger, så kommer han
att hjälpa med den, så mycket han vågar för allt perill.

Allt jag skrev till honom har jag inte talat om för någon människa, men
han har pratat om det, så därför talar jag om det för att du skall få höra
det direkt. Det hade ju ingen betydelse, det gjorde jag bara för att tjeda
ett svarste.

Vi ha fått tillbaka viarna, det är ganska tråkigt och så onödigt. Vi
hade det så bra.

För ett par dagar sedan köpte jag en antik byrå, så vackert, att
jag inte kunde motstå. Den har gilla avknytt bänkar och bollar och blivit